

KOPERNIK

POLSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE POLJSKA KULTURNA UDRUGA

33 finał
WOŚP

To był bal!

Urodziny
Kopernika

Tournée „Wisły”

Drodzy Kopernikanie!

Przed Wami być może najbardziej kopernikański numer ever, a to wszystko dzięki wystawie prac autorstwa Alana Jadanicia, która nie tylko bezpośrednio korespondowała z zainteresowaniami naszego patrona, bacznie obserwującego nieboskłon na przełomie XV i XVI w., ale i wyjątkowo dobrze prezentowała się w przestrzeni naszej galerii z wieku XXI. Jedną z prac przedstawia najefektowniejszy krater na Księżycu, czyli krater Kopernik.

W ostatnią niedzielę stycznia odbył się w naszej siedzibie 33. finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, mogliśmy więc, już po raz siódmy, dzięki inicjatywie Agnieszki Rudkowskiej i Slavena Kale, włączyć się do tej akcji.

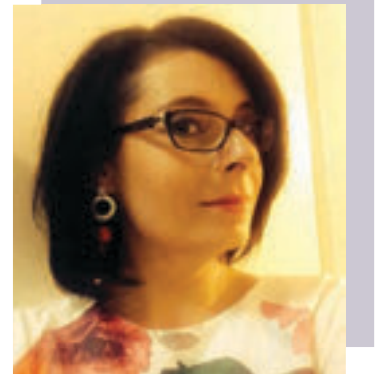
Podczas kilku edycji DKF naprawdę mieliśmy o czym rozmawiać, tym bardziej, że założyciel klubu i prowadzący spotkania, Arek Niziński, zawsze przygotowuje niezwykle inspirujące wstępy, otwierające nasze dyskusje. Luty minął po znakiem urodzin Mikołaja Kopernika, które co roku obchodzimy, organizując cykl imprez towarzyszących. Odbył się także bal karnawałowy, tym razem w stylu filmów o Jamesie Bondzie. Izabella Glavić i Danuta Wojewódzka są świetnymi organizatorkami, więc zabawa była przednia. Ciekawe co będzie tematem przewodnim za rok...

Ważnym punktem w naszym programie było zorganizowanie Walnego zebrania, w dniu 12 marca. Podczas obrad przewodniczącą ponownie została wybrana Jolanta Sychowska Kavedžija. Na jej zastępczynię wybraliśmy Izabellę Glavić. Aktualizowaliśmy także Statut towarzystwa, jego aktualna wersja została opublikowana na naszej stronie internetowej www.kopernik.hr.

W numerze żegnamy wieloletniego członka naszego towarzystwa prof. Zvonimira Maricia, który zmarł 23 listopada 2024 r. w Zagrzebiu.

Podjęliśmy w redakcji decyzję, że przyszedł czas na zmiany i unowocześnienie szaty graficznej naszego biuletynu. Od teraz jesteśmy też kwartalnikiem, gdyż nazwa ta jest bardziej adekwatna do charakteru i estetyki „Kopernika”.

Redaktor naczelna
Małgorzata Vražić

POLSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE
POLJSKA KULTURNA UDRUGA

WOŚP, czyli ogniste serca

Po raz siódmy działał w naszym towarzystwie chorwacki sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (WOŚP), który ze Slavenem Kale i Agnieszką Rudkowską na czele, zorganizował finał tej wspaniałej akcji w Chorwacji. Tegorocznym celem zbiórki było wsparcie oddziałów hematologii i onkologii dziecięcej. Na 33 finał WOŚP w Zagrzebiu przybyli Polacy mieszkający na stałe w Chorwacji, studenci z Polski przebywający w chorwackiej stolicy w ramach wymian studenckich oraz Chorwaci uczący się języka polskiego. Tak, jak podczas poprzednich finałów WOŚP w Koperniku i tym razem bawiliśmy się wymienicie. Otrzymała się aukcja przeróżnych przedmiotów związanych z Polską, które zostały przekazane przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Zagrzebiu, Fundację WOŚP, firmę Azzuro Bikes z Puli oraz darczyńców prywatnych. Głównym wydarzeniem wieczoru był występ fireshow Matyldy Górskiej, który ogrzał serca uczestników finału. Dziękujemy Matyldzie, wolontariuszom WOŚP oraz wszystkim, którzy odwiedzili nas w niedzielę 26 stycznia 2025 r. w Koperniku i wsparli oddziały dziecięce polskich szpitali.

WOŚP ili watrena srca

Po sedmi put u sjedištu naše udruge djelovala je i hrvatska ekipa Velikog orkestra blagdanske pomoći (WOŚP), koja je, sa Slavenom Kaleom i Agnieszką Rudkowskom na čelu, organizirala finale ove divne kampanje u Hrvatskoj. Ovogodišnje prikupljanje sredstava imalo je za cilj podržati odjele dječje hematologije i onkologije. 33. finalu WOŚP-a u Zagrebu prisustvovali su Poljaci koji stalno žive u Hrvatskoj, studenti iz Poljske koji borave u hrvatskom glavnom gradu u sklopu programa studentske razmjene i Hrvati koji uče poljski. Baš kao i tijekom prethodnih finala WOŚP-a u Koperniku, i ovaj put smo se odlično proveli. Održana je aukcija raznih predmeta vezanih uz Poljsku, koje su donirali Poljsko veleposlanstvo u Zagrebu, Zaklada WOŚP, tvrtka Azzuro Bikes iz Pule i privatni donatori. Glavni događaj večeri bio je vatreni show Matyldy Górskiej, koji je ugrijao srca sudionika finala. Zahvaljujemo Matyldi, volonterima WOŚP-a i svima koji su nas posjetili u nedjelju, 26. siječnja 2025. u Koperniku i podržali dječje odjele poljskih bolnica. ■

Promocja chorwackiego wydania książki *Rozmowy z katem*

W środę 29 stycznia odbyła się prezentacja chorwackiego tłumaczenia jednego z najważniejszych polskich dzieł publicystycznych XX wieku – *Rozmów z katem* Kazimierza Moczarskiego. Książkę wydało wydawnictwo Srednja Europa, a przetłumaczył Slaven Kale. Dzieło Kazimierza Moczarskiego przedstawili historycy: Magdalena Najbar-Agić (w imieniu wydawcy), Slaven Kale (tłumacz) oraz Hrvoje Klasić. Prelegenci przybliżyli zgromadzonym dzieło Moczarskiego, który spędził 255 dni w celi z nazistowskim zbrodniarzem wojennym, esesmanem Jürgenem Stroopem, osobą, która dowodziła operacją tłumienia powstania w getcie warszawskim w 1943 r. *Rozmowy Moczarskiego i Stroopa* to wielowarstwowe dzieło, które można czytać na wielu poziomach. *Rozmowy z katem* ostrzegają nas przed banalnością zła i podkreślają znaczenie historii w zrozumieniu teraźniejszości, jak to podkreślono podczas prezentacji książki.

Promocija hrvatskog izdanja knjige *Razgovori s krvnikom*

U srijedu, 29. siječnja, održano je predstavljanje hrvatskog prijevoda jednog od najvažnijih poljskih novinarskih djela 20. stoljeća – *Razgovora s krvnikom* Kazimierza Moczarskog. Knjiga je objavljena u izdanju Srednje Europe, a preveo ju je Slaven Kale. Djelo Kazimierza Moczarskog predstavili su povjesničari: Magdalena Najbar-Agić (u ime izdavača), Slaven Kale (prevoditelj) i Hrvoje Klasić. Govornici su publiku upoznali s djelom Moczarskog, koji je 255 dana proveo u istoj ćeliji s nacističkim ratnim zločincem, SS-generalom Jürgenom Stroopom, osobom koja je vodila operaciju gušenja ustanka u Varšavskom getu 1943. godine. *Razgovori Moczarskog i Stroopa* višeslojno su djelo koje se može čitati na mnogim razinama. *Razgovori s krvnikom* upozoravaju nas na banalnost zla i naglašavaju važnost povijesti u razumijevanju sadašnjosti, kako je naglašeno tijekom predstavljanja knjige. ■

DKF (31 stycznia)

Dziewiąte spotkanie DKF-u poświęciliśmy aktorowi, Stanisławowi Tymowi, który niestety odszedł 6 grudnia 2024 r. i dyskutowaliśmy o kultowym *Rejsie* w reż. Marka Piwowskiego. Zanurzyliśmy się w opary PRL-owskiego absurdu raz jeszcze...

DKF (31. siječnja)

Deveti susret DKF-a bio je posvećen glumcu Stanisławu Tymu, koji je nažalost preminuo 6. prosinca 2024., a raspravljali smo o kultnom *Rejsu* u režiji Marka Piwowskog. Ponovno smo uronili u maglicu apsurd PRL-a... ■

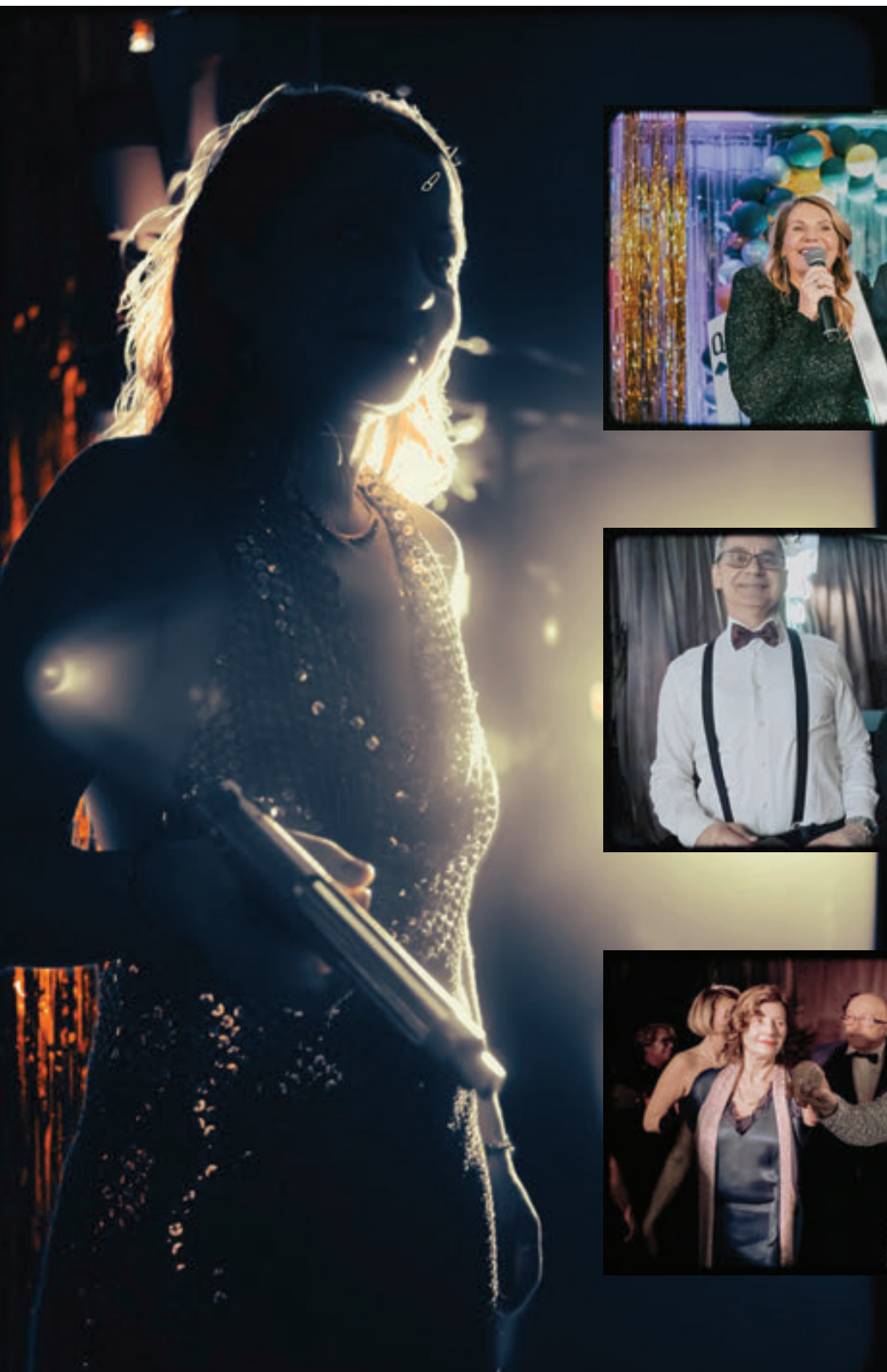

Café Kopernik

W środę 5 lutego 2025 r. powróciliśmy, po świąteczno-styczniowej pauzie, do tradycji spotkań w pierwsze środy każdego miesiąca, czyli do „Café Kopernik”. Przypominamy, że są to wydarzenie bez określonego programu mające na celu wyłącznie towarzyskie spotkania członków i przyjaciół naszego towarzystwa. To okazja do rozmowy po polsku przy kawie czy herbacie lub lampce wina w towarzystwie starych i nowych polskich i chorwackich znajomych.

Café Kopernik

U srijedu, 5. veljače 2025., nakon božićno-siječanske pauze, vratili smo se tradiciji susreta prve srijede u mjesecu, tj. u „Café Koperniku”. Podsjećamo da su to događaji bez određenog programa, usmjereni isključivo na društveno okupljanje članova i prijatelja naše udruge. Ovo je prilika za razgovor na poljskom jeziku uz kavu ili čaj, ili čašu vina u društvu starih i novih poljskih i hrvatskih prijatelja. ■

To był bal!

8 lutego w Grand Casino Admiral w Zagrzebiu odbyło się spektakularne wydarzenie, czyli bal karnawałowy w stylu Casino Royale. Cała impreza była inspirowana filmami o Jamesie Bondzie, a uczestnicy wcielili się w role tajemniczych szpiegów, eleganckich agentów i zjawiskowych kobiet. Wielbiciele stylu Bonda i tajnych misji nie zawiedli i ma balu nie zabrakło znanych twarzy, ponieważ pojawili się zarówno stali bywalcy polonijnych imprez towarzyskich, jak i nowe osoby, które zachwyciły oryginalnymi kreacjami. Wspaniała muzyka, wykwintne drinki i niesamowita atmosfera sprawiły, że nikt nie chciał opuszczać parkietu. Wieczór minął w atmosferze luksusu i kreacji w stylu glamour. Bal Casino Royale był prawdziwym hitem karnawału, o którym długo będzie się mówić!

Bio je to bal!

8. veljače u Grand Casinu Admiral u Zagrebu održan je spektakularan događaj, to jest karnevalski bal u stilu Casina Royale. Cijeli događaj bio je inspiriran filmovima o Jamesu Bondu, a sudionici su preuzeli uloge tajnih špijuna, elegantnih agenata i zapanjujućih žena. Obožavatelji Bondovog stila i tajnih misija nisu razočarali i na balu nije nedostajalo poznatih lica, jer su se pojavili i stalni gosti poljskih društvenih događanja i novi ljudi koji su oduševljavali svojim originalnim kreacijama. Odlična glazba, izvrsna pića i nevjerojatna atmosfera utjecali su na to da nitko nije želio napustiti plesni podij. Večer je prošla u atmosferi luksuza i glamuroznih kreacija stila. Bal Casina Royale bio je pravi hit karnevala o kojem će se dugo pričati! ■

Urodziny Kopernika

Zawsze hucznie świętujemy urodziny naszego patrona, Mikołaja Kopernika. Z tej okazji w dniu 19 lutego bieżącego roku w siedzibie odbyło się otwarcie wystawy o tajemniczym tytule: G2V PROMINENCIJA. Co to było? Możemy tylko powiedzieć, że jej autor – Alan Jadanić – tak jak Kopernik uwielbia spoglądać na Słońce, a resztę przeczytać w tekście opublikowanym w tym numerze.

Kopernikov rođendan

Rođendan našeg zaštitnika, Nikole Kopernika, uvijek slavimo na veličanstven način. Tim povodom, 19. veljače ove godine, u sjedištu otvorena je izložba tajanstvenog naslova: G2V PROMINENCIJA. Što je to bilo? Možemo samo reći da njezin autor – Alan Jadanić – poput Kopernika voli gledati Sunce, a ostatak možete pročitati u tekstu objavljenom u ovom broju. ■

Dyplom uznania Wydziału Filozoficznego dla PTK „M. Kopernik”

Uniwersytet w Zagrzebiu, najstarszy w Chorwacji i regionie Europy Południowo-Wschodniej, obchodził 150-lecie Wydziału Filozoficznego, największej i najstarszej instytucji nauk humanistycznych i społecznych w kraju. Uroczystość w auli nowego budynku uniwersytetu zgromadziła osoby z życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego. Dziekan prof. dr hab. Domagoj Tončinić nawiązał do 150 lat działalności wydziału oraz tradycji sięgającej 1669 r. Wręczono dyplom uznania Polskiemu Towarzystwu Kulturalnemu „M. Kopernik” za wkład w polsko-chorwackie więzi kulturalne i angażowanie studentów w programy kulturalne, literackie i artystyczne.

Zahvalnica Filozofskog fakulteta za PKU „M. Kopernik”

Sveučilište u Zagrebu, najstarije sveučilište u Hrvatskoj i cijeloj regiji jugoistočne Europe, obilježilo je 150 godina Filozofskog fakulteta, koji je ujedno i najveća i najstarija visokoškolska ustanova u Hrvatskoj na području humanističkih i društvenih znanosti. Svečanost, koja se održala u auli nove središnje zgrade Sveučilišta okupila je brojne istaknute osobe iz političkog, gospodarskog i kulturnog života. Dekan prof. dr. sc. Domagoj Tončinić osvrnuo se na 150 godina djelovanja fakulteta te tradiciju koja seže u 1669. godinu. Zahvalnicu uručili su Poljskoj kulturnoj udruzi „M. Kopernik” za doprinos poljsko-hrvatskim kulturnim vezama i uključivanje studenata u kulturne, književne i umjetničke programe. ■

DKF (28 lutego)

Dziesiąty, jubileuszowy wieczór za nami! Liczba zobowiązuje, zatem tym razem był hit kinowy, czyli film, który wszedł na ekrany w zeszłym roku – *Prawdziwy ból* w reżyserii Jessego Eisenberga. Film opowiada historię dwóch kuzynów, którzy przyjeżdżają do Polski w poszukiwaniu swoich korzeni, wędrując śladami ukochanej babci.

DKF (28. veljače)

Deseta jubilarna večer je iza nas! Broj obvezuje, pa je ovaj put na programu bio hit, film koji se na ekranima pojavio prošle godine – *Prava bol* u režiji Jesseja Eisenberga. Film govori o dva rođaka koji dolaze u Poljsku u potrazi za svojim korijenima, stopama svoje voljene bake. ■

Walne Zgromadzenie

W środę 12 marca odbyło się w siedzibie doroczne walne zgromadzenie PTK „M. Kopernik”. Ważnym punktem obrad była propozycja wprowadzenia zmian do obowiązującego statutu Towarzystwa oraz wybór członków zarządu zgodnie z uchwalonymi zmianami w statucie. Na przewodniczącą ponownie została wybrana Jolanta Sychowska Kavedžija. Na jej zastępczynię wybrano Izabellę Glavić, a funkcję skarbnika powierzono Violetcie Szmyt Radošević. Poprzedni wiceprzewodniczący: Magdalena Najbar-Agičić i Arkadiusz Niziński pozostali członkami zarządu i objęli nowe funkcje: Magdalena Najbar-Agičić funkcję rzecznika prasowego Towarzystwa, a Arkadiusz Niziński funkcję osoby odpowiedzialnej za media elektroniczne.

Godišnja skupština

U srijedu, 12. ožujka, u sjedištu je održana godišnja glavna skupština PKU „M. Kopernik”. Važna točka sastanka bio je prijedlog izmjena važećeg statuta Udruge i izbor članova upravnog odbora u skladu s usvojenim izmjenama statuta. Za predsjednicu je ponovno izabrana Jolanta Sychowska Kavedžija. Za njezinu zamjenicu izabrana je Izabella Glavić, a funkcija blagajnika povjerenjena je Violetti Szmyt Radošević. Dosadašnji potpredsjednici: Magdalena Najbar-Agičić i Arkadiusz Niziński ostali su članovi upravnog odbora i preuzeli nove funkcije: Magdalena Najbar-Agičić kao glasnogovornica Udruge, a Arkadiusz Niziński kao osoba odgovorna za elektroničke medije. ■

Projekt „Spojrenie w przeszłość...”

26 marca 2025 r. rozpoczęliśmy realizację projektu „Spojrenie w przeszłość: ważne rocznice z polskiej historii w 2025 roku”. W roku bieżącym świętujemy 1000 rocznicę koronacji Bolesława Chrobrego. Pierwszy polski król był władcą wielkim, a Polska w jego czasach urosła do rangi ważnego państwa europejskiego. Warto bliżej przyjrzeć się tym czasom. Zaczęliśmy więc od wykładu prof. dr. sc. Nevena Budaka pt. „Początki polskiej państwowości w kontekście rozwoju monarchii średniowiecznych” (wykład został wygłoszony po chorwacku).

Projekt „Pogled u prošlost”

Dana 26. ožujka 2025. započeli smo realizaciju projekta „Pogled u prošlost: važne obljetnice poljske povijesti u 2025.” Ove godine slavimo 1000. obljetnicu krunidbe Boleslava Hrabrog. Prvi poljski kralj bio je veliki vladar, a Poljska je u njegovo vrijeme izrasla u važnu europsku državu. Vrijedi se pobliže osvrnuti na ta vremena. Stoga smo započeli predavanjem prof. dr. sc. Nevena Budaka pod naslovom „Počeci poljske državnosti u kontekstu razvoja srednjovjekovnih monarhija” (predavanje je održano na hrvatskom jeziku). ■

DKF (28 marca)

Tym razem tematem spotkania był dramat *Biała odwaga* w reżyserii Marcina Koszałki. Akcja filmu toczy się pod koniec lat 30. XX w. na Podhalu. Utalentowany taternik, Jędrzej Zawrat, kocha Bronkę. Jednak na skutek rodzinnej decyzji dziewczyna musi poślubić jego starszego brata, statecznego Maćka. Gdy wybuchła II wojna światowa, Jędrzej kolaboruje z Niemcami, Maciek zaś nie idzie na współpracę. Film jest inspirowany historią *Goralenvolka*, dotyka więc trudnych tematów i mówi o trudnych wyborach w trudnych i niebezpiecznych czasach.

DKF (28. ožujka)

Ovaj put tema susreta bila je drama *Bijela hrabrost* u režiji Marcina Koszałke. Radnja filma smještena je u kasne 1930-e u Podhaleu (regija Tatra). Talentirani planinar Jędrzej Zawrat voli Bronku. Međutim, zbog obiteljske odluke, djevojka se mora udati za njegovog starijeg brata, ozbiljnog Macieka. Kada izbije Drugi svjetski rat, Jędrzej surađuje s Nijemcima, dok Maciek ne surađuje. Film je inspiriran poviješću *Goralenvolka*, pa se dotiče teških tema i govori o teškim izborima u teškim i opasnim vremenima. ■

Alan Jadanić

Početak astronomije

Kao osnovnoškolca su me privlačili svemir i astronomija te sam 1993. godine pristupio Zvezdarnici Zagreb i Astronomsko astronautičkom društvu Zagreb i postao njihov član. U doba kada nismo imali internet kao danas Zvezdarnica je bila prvi izvor informacija, uz pokoju knjigu. Zahvaljujući upoznavanju s ljudima iz struke, slušanju njihova predavanja i upijanju znanja na raznim tečajevima i praktičnom radu Zvezdarnica je postala mojim drugim domom. Redovito sam pohađao predavanja i tečajeve, sudjelovao u mnogim aktivnostima i organizaciji astronomskih događaja. Zvezdarnica u večernje sate nudi građanima promatranje neba teleskopom i to je bili odlična prilika za mene da upoznam nebo, ljude, opremu...

Kroz dugi niz godina popularizacije astronomije na Zvezdarnici Zagreb edukacija je postala dio mene. Zadnjih nekoliko godina intenzivno radim na projektu koji se zove ulična astronomija. Što je ulična astronomija? To je pokazivanje neba i nebeskih objekata drugim ljudima kroz teleskope. Svi slučajni prolaznici mogu pogledati Sunce, Mjesec, planete, neke otvorene skupove zvijezda i slično. Od svih područja, snimanje Sunce mi je nekako najdraže. Sunce je jedino dinamično tijelo na nebu. Naime cijeli svemir je dinamičan ali objekti su predaleko da bi mi kroz teleskop mogli primijetiti promjene i tu dinamiku. Sunce kao zvijezda ima svoju aktivnost i kroz određene periode vremena možemo svjedočiti raznim pojavama kao što su sunčeve pjege i granulaciju u fotosferi, gledati kromosferu i razne pojave u njoj koje sačinjavaju prominencije, baklje, promjenu i intezitet tih istih prominencija i baklji, zatim fakule, spikule i dr.

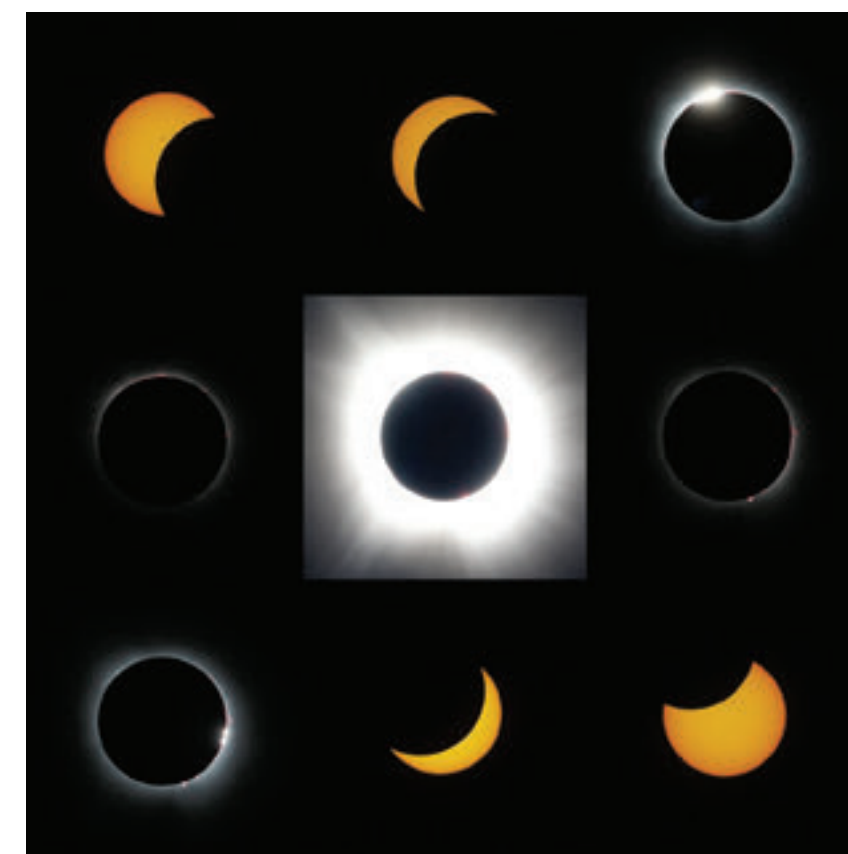
Kod promatranja Sunca moramo biti vrlo oprezni. Sunce se promatra na dva načina. Direktno i indirektno. Indirektni način je promatranje Sunca na projekciji. Određeni tipovi teleskopa mogu projicirati sliku Sunca na papir ili karton i bez upotrebe filtera možete vidjeti pjege na Suncu. Kod te metode moramo paziti kako nitko od promatrača ne bi slučajno stavio oko blizu okulara ili u fokus jer čovjek može trajno oslijepiti ili se ozlijediti. Iako se to smatra najsigurnijom metodom jer nitko ne dolazi blizu okulara nego se slika projicira puno dalje, treba paziti cijelo vrijeme što se događa oko teleskopa.

Direktan način je pomoću solarnih filtera. Filteri se stavljaju na teleskop kako bi blokirali većinu zračenja i kako bismo sigurno mogli gledati direktno u Sunce. Postoji nekoliko različitih vrsta filtera. Najpopularniji je neutralni filter koji služi za promatranje fotosfere. To je obično folija ili komad stakla koji blokira 99,9999 % svjetla. Mali postotak koji prođe kroz filter je dovoljno jak da Sunce vidimo kao bijeli ili narančasti krug sa pjegama u fotosferi. Najzanimljiviji je H α (H-alfa) filter.

Vizualno promatranje i fotografiranje Sunca u H α liniji otkriva nam strukturu kromosfere i aktivnosti u njoj. Kromosfera je gornji atmosferski sloj Sunca koji se nalazi na visini od oko 400-2000 km iznad fotosfere. Sunce se sastoji većinom od vodika (oko 73,5 posto) i helija (oko 25 posto). Ostali elementi kao što su kisik, ugljik, željezo, neon, dušik, silicij, magnezij i sumpor su u tragovima. U kromosferi možemo vidjeti taj užareni vodik, plazmu i ostale aktivnosti koje se događaju svake sekunde na Suncu.

ti u H α liniji. Linija H α jedna je od više Balmerovih linija (nazvane po Johannu Balmeru) u spektru koje predstavljaju emisiju vodikova elektrona. Četiri linije se nalaze u vidljivom dijelu spektra iako dvije koje se nalaze na granici ultraljubičastog područja također možemo vidjeti. Najjača linija u crvenom dijelu spektra je H α i upravo ona je najzanimljivija za promatranje.

Na skali elektromagnetskog zračenja se nalaze gama zračenje, rendgensko zračenje, ultraljubičasto zračenje, vidljivi dio, infracrveno zračenje,

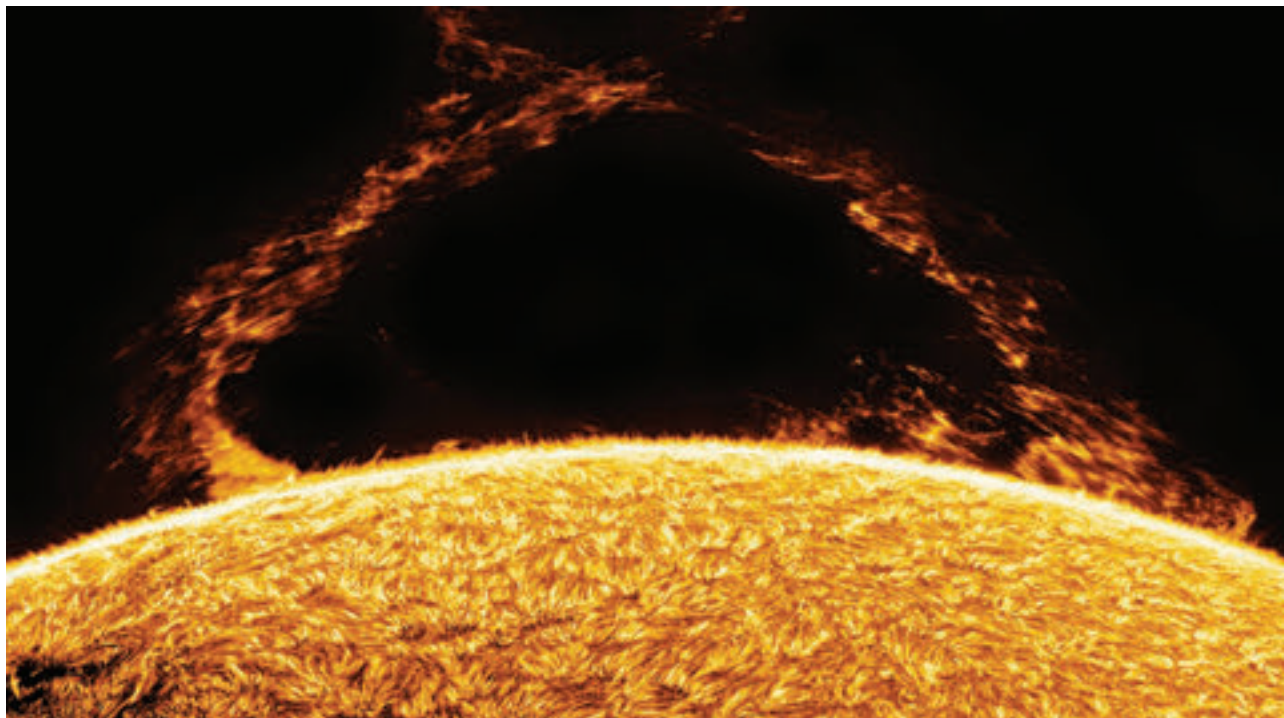

Kod bilo kakvog promatranja ili fotografiranja Sunca potreban je odgovarajući filter za Sunce. Sunce zrači veliku količinu energije koja kad se fokusira kroz teleskop ili bilo koji optički instrument može izazvati nepovratna oštećenja oka i zbog toga promatranje Sunca mora biti pažljivo, s odgovarajućom opremom.

Osim promatranja i snimanja Sunca u tzv. bijelom svjetlu (*whitelight*) uz upotrebu neutralnog filtra Sunce također možemo promatrati i snima-

mikrovalovi i radiovalovi. Naše oko vidi dio elektromagnetskog zračenja koji se naziva vidljivi dio spektra. Vidljivi dio zračenja se nalazi u rasponu od 700 nm (crveno) pa do 400 nm (ljubičasto). Unutar tog raspona mi vidimo sve boje koje smo ikada vidjeli. Ili ćemo ikada vidjeti.

Neutralni filter je obična folija ili staklo koji blokira količinu upadnog zračenja koje naše oko vidi za 99,9999%. Također blokira infracrveno (IR) i ultraljubičasto (UV) zračenje

kako bi se spriječilo zagrijavanje unutar teleskopa i u okularu, a koje je ujedno štetno za naše oči.

Za razliku od neutralnog filtra, H α filter propušta H α liniju, a sve ostale linije u spektru blokira. Međutim potrebno je još nekoliko stvari kako bi mogli vidjeti Sunce u H α liniji.

Pa krenimo s opremom. Kod odabira H α teleskopa mogu se kupiti go-

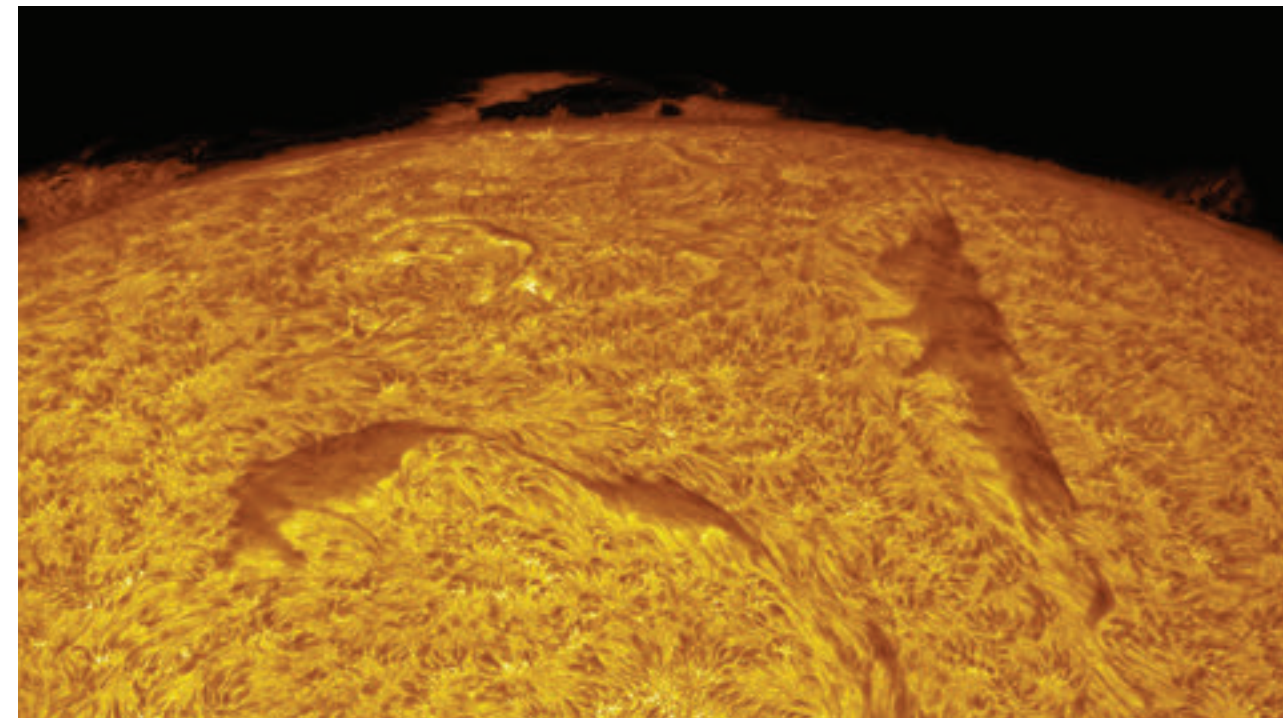
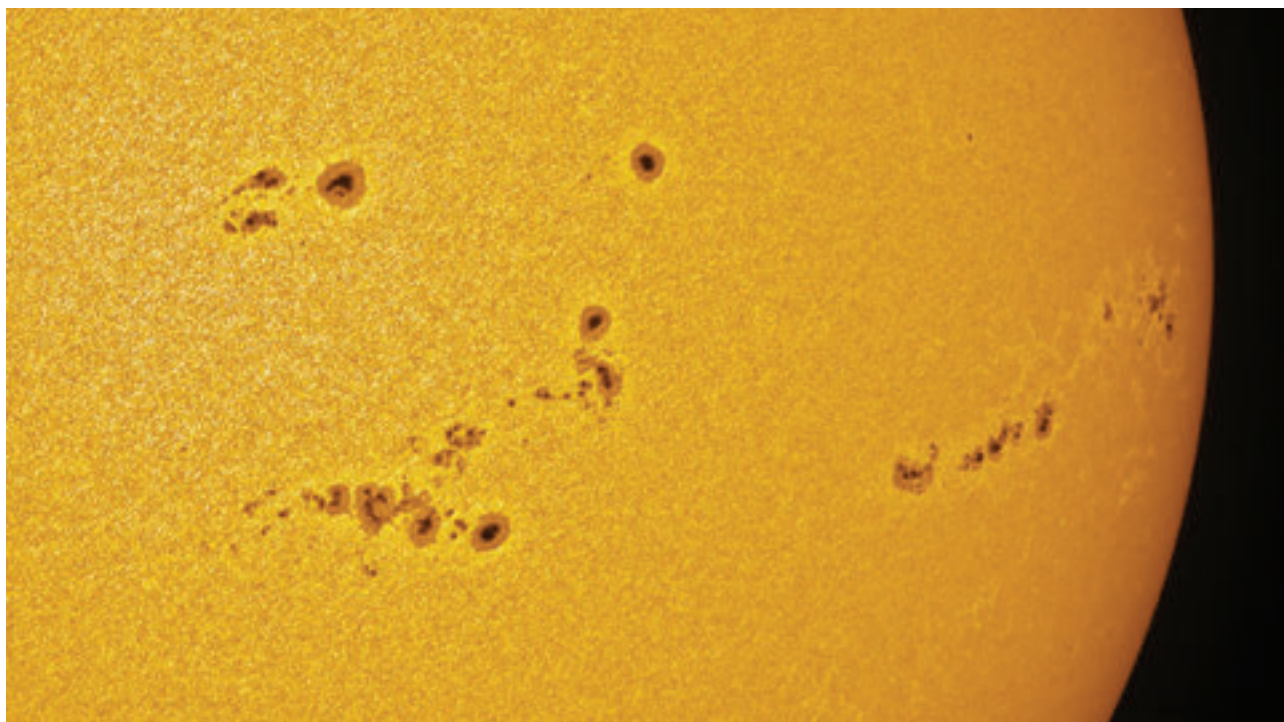
tovi solarni teleskopi ili zasebno H α filter koji se stavlja na postojeći teleskop uz odgovarajući dodatni pribor.

Gotovi solarni teleskopi su vrlo jednostavni za korištenje, postavljaju se na montažu i spremni su za gledanje. To su filteri koji se kontroliraju pritiskom zraka (*airpressuretuning*) ili naginjanjem (*tilt*) i ne zahtijevaju struju ili dodatke za korištenje (toplinski štitovi ili IR/UV-

cut filteri su integrirani u njima). Neki od proizvođača takvih teleskopa su Lunt i Meade. Njihovi solarni teleskopi su kraćih žarišnih duljina, a oni manji su vrlo lako prenosivi i pogodni za dalja putovanja.

Drugi tip filtera se zasebno kombinira s teleskopom uz nekoliko dodataka.

Prvi dodatak je toplinski štit koji se stavlja ispred objektiva. Toplinski štit

je specijalna vrsta stakla (čak do 43 sloja posebnog premaza) koja blokira UV, IR i većinu vidljivog dijela zračenja kako bi se spriječilo zagrijavanje unutar samog teleskopa i kako bi se produžio vijek trajanja filtera. Propušta se dio oko područja H α linije.

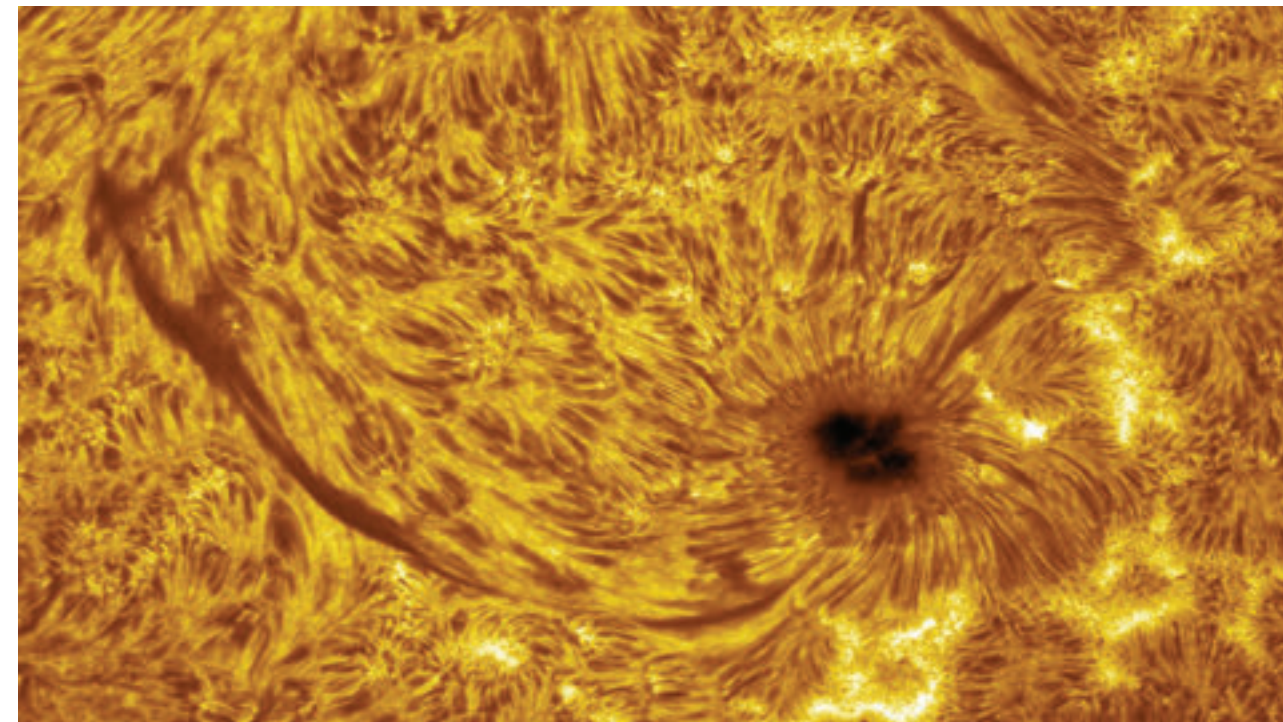
Zatim dolazi objektiv odnosno teleskop. Nakon teleskopa se stavlja telecentrična leća koja služi za us-

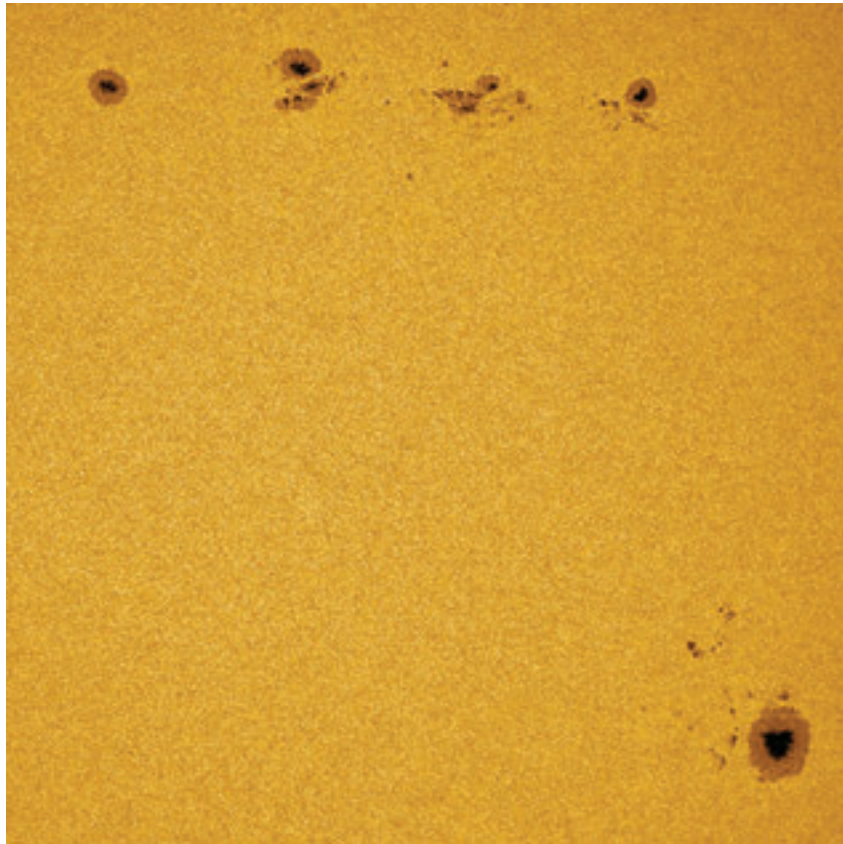
mjeravanje dolaznih zraka kako bi one paralelno došle na filter radi najoptimalnijeg funkcioniranja filtera i davanja najbolje, odnosno najkontrastnije slike. Potom dolazi H α filter i na kraju optičkog lanca su okular ili kamera.

Filteri koji se postavljaju na kraj teleskopa proizvode Daystar i SolarSpectrum kao dva vodeća proizvođača. Takvi filteri rade uz TECkontroler te se

griju ili hlade na određenu temperaturu. Unutar filtera se nalazi Fabry-Pérot etalon koji je u biti interferometar i propušta zrake određenih valnih duljina kad su zajedno u rezonanciji s njim. Etalon sačinjavaju dvije reflektirajuće površine npr. staklo ili tanka ogledala i razmaknute su oko 100 nanometara.

Takvi filteri rade optimalno na f/30 do f/40, stoga je potrebna telecentrična

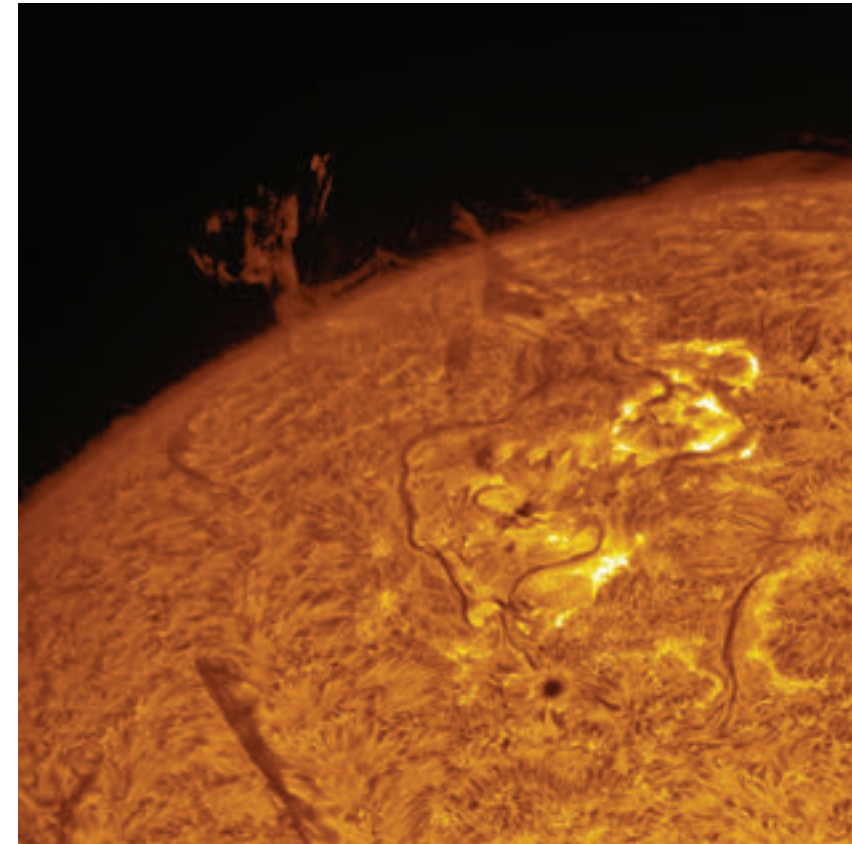
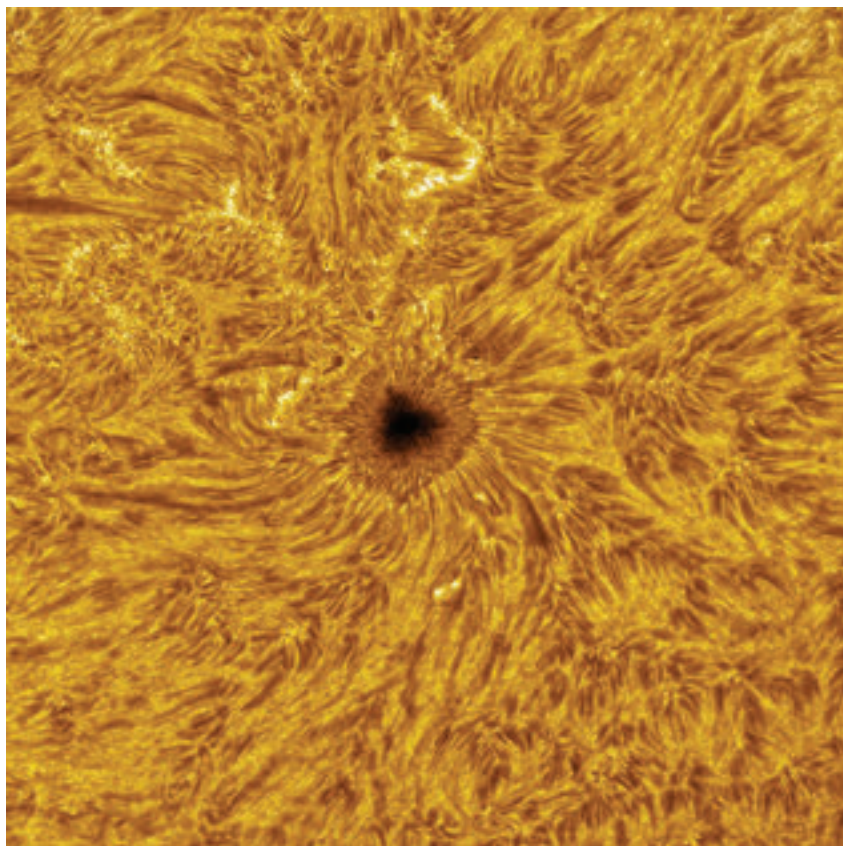

leća koja će povećati žarišnu daljinu teleskopa koji posjedujete. Većina teleskopa ima f-broj između $f/7$ do $f/11$ pa se uz pomoć telecentričnih leća od $2\times$, $3\times$, $4\times$ lako dođe do okvirnih vrijednosti potrebnih za optimalno promatranje.

Snimanje Sunca u H α liniji je najbolje raditi monokromatskim planetarnim kamerama. Monokromatske kamere su bolji izbor zbog toga što svaki pixel dobiva signal, dok kolor kamere, koje imaju tzv. Bayer matricu (RGGB, crveni-zeleni-zeleni-plavi piksel), H α liniju registriraju sa svakim četvrtim pixelom. Planetarne kamere su većinom manjih rezolucija, ali imaju mogućnost snimanja puno sličica u sekundi, u prosjeku oko 120-150 sličica, a i više. Takvim snimanjem povećavamo broj dobrih sličica zbog turbulencija atmosfere u jedinici vremena koje ćemo kasnije spajati u finalnu fotografiju. Turbulencija uništava sitne detalje i smanjuje najbolju razlučivost koju možete dobiti sa svojim teleskopom.

Snimanje se vrši preko programa na računalu i kontrolira se rad kamere. Najpopularniji programi su Fire-Capture i SharpCap. Kad namjestimo Sunce u vidno polje tada određujemo ekspoziciju i gain na kojima želimo snimiti Sunce. Ekspoziciju je najbolje staviti između 80 i 90 posto na histogramu. Izoštavanje se radi na Sunčeve pjege ili na rub Sunca. Prominencije također mogu poslužiti za izoštavanje. Potrebno je dobiti što sitnije detalje u prominencijama po rubu Sunca. Vizualno se može vidjeti kromosfera, detalji u njoj i prominencije na rubu Sunca. Međutim, kamera vidi malo drugačiji raspon signala pa kad se eksponira na površinu tada prominencije nestanu. Ako se eksponira na prominencije tada je Sučev disk preekspozicioniran. Mnogi astronomi snimaju na način da snime Sučev disk s jednom ekspozicijom a prominencije s drugom. I kada obrade te dvije fotografije spoje ih u jednu da prikažu oboje. Ako ste vješti u obradi tada iz jedne ekspozicije možete

dobiti i disk i prominencije. Jer, iako ih ne vidite na snimci, prominencije jesu snimljene i informacija postoji na senzoru.

Kod obrade se koristi program Autostakkert! i pomoću njega se analizira kvaliteta snimka, odnosno pojedinih

sličica. Proizvoljno se odabire 10, 20, 30, 50 ili više posto najboljih sličica koje se spajaju u jednu. Time se dobiva na oštroti, kontrastu i detaljima koje algoritam programa pronalazi iz svake pojedine sličice. Nivelira se i šum koji postoji u svakoj snimci.

I takva fotografija se stavlja u daljnju obradu.

Najzastupljeniji programi su Registax, ImPPG, Photoshop i drugi. U svim programima postoje nebrojene mogućnosti obrade i finiširanja fotografija po vlastitom nahođenju. Na kraju se dodaje boja (obično žućkasto-crvenkasta jer je najugodnija za dojam Sunca).

Na finalnim fotografijama možete vidjeti strukturu kromosfere, Sunčeve pjege, prominencije, filamente (prominencije koje vidimo na Sunčevom disku), aktivna područja oko pjega, spikule, Ellermanove bombe (ako imate sreće) itd.

Edukacija i prenašanje znanja je zaista predivno. Vidjeti djecu i odrasle kako s ushićenjem žele pogledati kroz teleskop, postaviti tisuću pitanja u vezi svemira, planeta, crnih rupa i dr. daje mi snagu i volju da uličnu astronomiju činim sve češće i češće. Ponekad trebate zastati, pogledati u nebo i zapitati se, razmišljati. Kritičkim razmišljanjem idemo naprijed, ono probuđuje razne ideje u nama i tjera nas na put kroz svemirsko prostranstvo. Jedna stara izreka kaže: previše volimo zvijezde da bismo se bojali mraka. Pogledajte u mrak i vidjet ćete dalje. ■

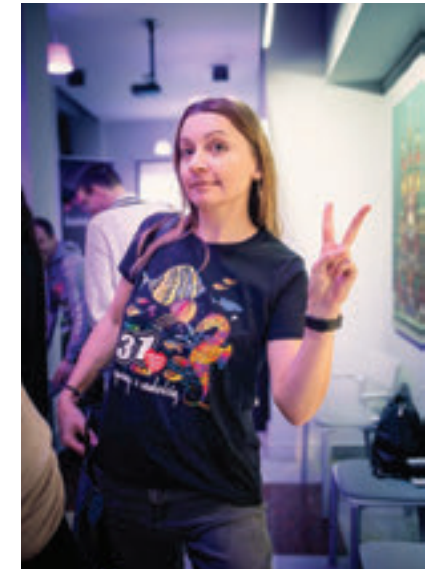

Slaven Kale

Poljaci diljem Hrvatske prikupljali su sredstva za dječje bolnice u Poljskoj

Slaven Kale i Agnieszka Rudkowska – organizatorzy chorwackiego sztabu WOŚP.

Već sedmi put zaredom Poljaci diljem Hrvatske priključili su se najpoznatijoj i najvećoj poljskoj godišnjoj humanitarnoj akciji – Velikom orkestru blagdanske pomoći (polj. WOŚP), koju vodi istoimena zaklada i koja nabavlja i donira medicinsku opremu i uređaje za dječje bolnice u Poljskoj. Ove godine glavni cilj te plemenite humanitarne akcije bio je poboljšavanje uvjeta liječenja djece s onkološkim i hematološkim bolestima (točnije nabava opreme za: 18 dječjih bolničkih odjela, 17 hospicija, 5 centara onkološke neurokirurgije, 6 centara onkološke kirurgije te 4 zavoda za patomorfologiju).

Kako bi se što bolje pripremili za ovogodišnji finale, predstavnici hrvat-

skog stožera WOŚP-a sudjelovali su na susretu inozemnih ogranka te poljske zaklade održanom u španjolskom Lloret de Maru od 23. do 26. svibnja 2024. godine. Na susretu su razmijenili iskustva s drugim stranim ograncima, sudjelovali na radionicama, razgovarali s predstavnicima zaklade te se susreli s direktorom i glavnim „dirigentsom“ cijelog „orkestra“ WOŚP-a Jurekom Owsiakom.

I ove godine hrvatski ogranak bio je registriran pri Poljskoj kulturnoj udruzi „Mikołaj Kopernik“ u Zagrebu (uoči svakog finala ogranak se mora ponovno registrirati, a službeno se raspušta kada zaklada prihvati njegovo financijsko izvješće).

Kao i prošlih godina, bili smo jako aktivni na poljskoj platformi Allegro.pl (nešto poput hrvatskog Njuškala), gdje smo objavili mnoštvo licitacija. Od najzanimljivijih možemo izdvojiti: tjedan dana u apartmanu kraj mora u mjestu Dolac kraj Primoštena, vikend u apartmanu u Sutivanu na otoku Braču, tečaj ronjenja na otoku Visu, romantičnu večeru u centru Šibenika, foto-session na Jadranu, masažu u Trogiru, online tečaj hrvatskog jezika te izradu web stranice. Također, zahvaljujući susretljivosti autora, ponudili smo knjige s potpisima Roberta Makłowicza, Aleksandre Wojtaszek, Aleksandre Artymowske i Agnieszke Suchowierske, online knjigu Agnieszke

Grudziąż te kalendar za 2025. godinu s fotografijama Jadrana. Ni ove godine nismo zaboravili turističke vodiče, koji su se u velikom broju odazvali našem pozivu i pridonijeli humanitarnoj akciji ponudama razgledavanja Zagreba, Dubrovnika, Opatije, Zadra, Splita, Pule, Trogira i Šibenika.

U siječnju 2025. godine po prvi put smo se priključili utrci „Obračunaj se sa šećernom bolešću“, u kojoj Zaklada WOŚP prikuplja sredstva za kupnju inzulinskih pumpi za trudnice sa šećernom bolešću. Trčali smo u Zagrebu (na Dubravkinom putu) i u Jelsi na otoku Hvaru!

Središnji događaji 33. finala WOŚP-a u Hrvatskoj bila su siječnja

okupljanja u Zadru, Rijeci, Splitu i Zagrebu. U Zadru smo se, zahvaljujući ljubaznosti tamošnje Zadrugne pivovare Brlog, upoznali s procesom izrade piva (dodajmo, jednih od najboljih hrvatskih craft piva). U Rijeci smo u društvu turističkog vodiča Monike Mikołajskiej razgledali najvažnije znamenitosti tog jadranskog grada, nakon čega smo se družili u kafiću Boonker uz more. U Splitu smo se okupili u kafiću Teak u središtu grada, gdje su naši volonteri Agnieszka i Filip organizirali i licitaciju. Završno okupljanje održano je u Zagrebu, u Poljskoj kulturnoj udruzi „M. Kopernik“. Na našem bogatom štandu mogli ste nabaviti mnoštvo majica, torbi i drugih predmeta s logotipom WO-

ŚP-a, domaću poljsku zimnicu, brojne knjige i još mnogo toga. Uslijedila je tradicionalna, bogata licitacija koju je vodila Agnieszka Rudkowska (zahvaljujemo svima koji su nam dali predmete i ponudili usluge koje smo licitirali, među ostalima veleposlaniku Republike Poljske u Hrvatskoj). Na licitaciju je online sudjelovao i predstavnik pulske firme Azzuro Bikes, što je dodatno zabavilo okupljene Poljake. Zagrebačko finale WOŚP-a, a možemo reći i cijela organizacija ovogodišnjeg finala WOŚP-a u Hrvatskoj svoj vrhunac doživjela je vatrenim nastupom Matylde Górskiej, koja je gorućim obručima i bakljama do kraja zapalila već ionako toplu atmosferu pomaganja drugima.

Hrvatski ogranak tijekom 33. finala WOŚP-a za dječje bolnice u Poljskoj prikupio je 1.280,48 € i 14,653,53 PLN (ukupno 4.480,64 €)

Hrvatski ogranak tijekom 33. finala WOŚP-a za dječje bolnice u Poljskoj prikupio je 1.280,48 € i 14,653,53 PLN – poljskih zloti (ukupno 4.480,64 €), i to: preko naših papirnatih škabica (1.280,48 € i 159,27 PLN), elektronskih škabica (1.343 PLN), POS terminala (1.193,60 PLN) i portala Allegro (11.957,66 PLN). Uz to, pomogli smo kupnju inzulinskih pumpi za trudnice s 595 PLN. Ukupno je 2025. godine u Poljskoj i diljem svijeta prikupljeno čak 289.068.047,77 PLN. To je novi rekord WOŚP-a! Tijekom dosadašnjih 33 finala WOŚP-a istoimena zaklada prikupila je gotovo 2,6 milijarde PLN i kupila 74.500 medicinska uređaja.

Od sveg srca zahvaljujemo svima koji su i jednim eurom pomogli dječje bolnice

u Poljskoj. Hvala i svima onima koji su ponudili svoje usluge i proizvode na našim licitacijama i, naravno, našim volonterima (Agnieszki, Paulini, Renati, Agnieszki, Marti, Filipu, Nataliji i Maji) bez kojih ne bi bilo našeg finala! Moramo pohvaliti i Sabinu Fučić, koja je promovirala sva naša događanja te izradila divan video o zagrebačkom finalu. Zahvaljujemo i Veleposlanstvu Republike Poljske u Zagrebu i Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Varšavi (koja su promovirala naše aktivnosti na svojim društvenim mrežama), televiziji TVN24 bis (koja je objavila razgovor s našim predstavnikom), našem „dirigentu“ Jurku Owsiauku (koji je snimio video najavu našeg, hrvatskog finala WOŚP-a)

te Anni Michałowskoj iz Zaklade WOŚP (koja nam je uvijek na raspolaganju kad trebamo savjet ili pomoć).

Pozivamo vas da nam se pridružite na 34. finalu WOŚP-a, koje će se održati u siječnju 2026. godine! Bit će nam posebno drago ako ćete s nama sudjelovati u utrci „Obračunaj se sa šećernom bolešću“. Ako imate predmete ili usluge kojima biste željeli obogatiti naše licitacije na Allegro ili na finalima u hrvatskim gradovima, javite nam se na wosp.chorwacja@gmail.com ili na +385917640539. Pratite naše profile na Instagramu i Facebooku (WOSPChorwacja). „Sviramo“ s Velikim orkestrom blagdanske pomoći do kraja svijeta i jedan dan duže! ■

Jolanta Sychowska Kavedžija

W naszej bibliotece

Od 2013 roku w Polskim Towarzystwie Kulturalnym „M. Kopernik” działa biblioteka przeznaczona głównie dla naszych członków, którzy wpisując się do PTK automatycznie zyskują prawo korzystania z naszych zbiorów. Zapisać się i korzystać z biblioteki mogą również osoby spoza organizacji. Biblioteka liczy ok. 3000 egzemplarzy i są to przede wszystkim książki w języku polskim oraz literatura polska przetłumaczona na język chorwacki. W księgozbiore przeważają najnowsze wydania współczesnej literatury polskiej i obcej jak również literatura popularno-naukowa oraz książki dla dzieci i młodzieży. Aby ułatwić naszym czytelnikom wybór lektury, proponujemy w każdym kolejnym wydaniu czasopisma kilka tytułów. Zachęcamy do czytania i zapraszamy do naszej biblioteki.

Peter Wohlleben

Sekretne życie drzew

Wydawnictwo Otwarte
Kraków 2021

Przed wybraniem się na spacer do lasu proponuję lekturę książki *Sekretne życie drzew* Petera Wohllebena, leśnika, od lat praktykującego leśnictwo ekologiczne w Reńskich Górach Łupkowych. Jego książka stała się światowym bestsellerem i została przetłumaczona na 20 języków. Opowiada w niej ciekawe i fascynujące historie o nieznanym nam faktach z życia lasu, dzieli się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami, przytacza wyniki nowych badań naukowych. Opisywany przez niego las to miejsce niezwykle, w którym drzewa porozumiewają się ze sobą, opiekują się swoim potomstwem, troszczą się o siebie i wspierają nawzajem (nawet ścięty pień). Fascynujący jest sposób, w jaki radzą sobie w ekstremalnych warunkach, w jakim tempie rosną, transportują wodę, jakie dźwięki wydaje las, jak funkcjonuje leśny ekosystem, jakie jest leśne poczucie czasu. Autor prezentuje też w przystępny sposób ustalenia z dziedziny mykologii. Drzewa w książce Petera Wohllebena to istoty społeczne i właśnie ta antropomorfizacja sprawia, że książkę czytamy jednym tchem, mamy poczucie, że nauczyliśmy się bardzo wiele i chociaż krytyka naukowa znalazła w niej sporo mankamentów. Po tej lekturze nasze wyprawy do lasu nigdy już nie będą takie jak wcześniej. Warto zwolnić i poobserwować. ■

Han Kang

Wegetarianka

Grupa wydawnicza Foksal
Warszawa 2024

Zapraszamy również do naszej biblioteki po nową książkę p.t. *Wegetarianka*, której autorka, pisarka z Korei Południowej, Han Kang nagrodzona została w 2024 r. literacką Nagrodą Nobla. Literacka Nagroda Nobla przyznawana jest od 1901 r. za wybitne zasługi literackie i chociaż nieraz towarzyszyły jej głosy krytyczne, niewątpliwie zawsze z zaciekawieniem sięgamy po dzieła kolejnego noblisty lub noblistki i trzeba przyznać, że zazwyczaj otwiera się przed nami świat nowej wyobraźni narracyjnej. Dzieje się to szczególnie wówczas, gdy spotykamy się z pisarzem nieznanym lub mało znanym w naszym kręgu kulturowym. Han Kang, pisarka z Korei Południowej nagrodzona została za „intensywną prozę poetycką, która mierzy się z historycznymi traumami i obnaża kruchość ludzkiego życia”. W Polsce ukazały się cztery książki tej autorki, a my polecamy *Wegetariankę*, książkę niezwykłą, ale i przerażającą, od której trudno się oderwać. Bohaterka Yong-hye wraz z mężem wiodą życie podobne do tego, jakie wiedzie w Seulu wiele innych par. Jednak makabryczne koszmary senne powodują, że kobieta postanawia zostać wegetarianką, co w jej otoczeniu stanowi wyłamanie się z norm społecznych w jej środowisku bardzo ściśle przestrzeganych. W jej przypadku rezygnacja z jedzenia mięsa to coś znacznie więcej niż zmiana żywienia, to początek wielkich przemian wymagających niezwyklej odwagi i determinacji. Nie jest to jednak książka o wegetarianizmie, wegetarianizm bohaterki to forma buntu, to autodestrukcyjna próba zerwania z człowieczeństwem i ze własną przynależnością do człowieka jako gatunku, dla którego charakterystyczna jest przemoc. Książkę odznacza również ciekawe ujęcie feminizmu, ponieważ główna bohaterka traci wszelką autonomię i jej historię poznajemy z perspektywy męża, szwagra oraz siostry, przy czym u każdej z tych osób obraz bohaterki jest inny. Yong-hye prawie się nie odzywa, jedynie w teście wyróżnionym kursywą opowiada swoje sny, które skłoniły ją do tego, że przestała jeść mięso. Są to sny o przemocy wobec zwierząt i ludzi. Elementy fantastyczne tej powieści mogą konsternować i przerażać, a zrozumieć i identyfikować się z Yong-hye możemy wyłącznie, patrząc na nią i jej postępowanie na poziomie metaforycznym. Książkę absolutnie warto przeczytać, ponieważ skłania do refleksji i po zamknięciu ostatniej strony, długo jeszcze będą nam się kłębić myśli i pytania, na które zapewne nie znajdziemy odpowiedzi. ■

Janina Wojtyna-Welle

Tournée „Wisły”

Występy „Wisły” w Sarajewie, Mostarze i Medjugorju

W dniu 15 listopada 2024 r. „Wisła” wyjechała autobusem do Bośni i Hercegowiny i przebywała w Sarajewie, Mostarze i Medjugorju do dnia 18 listopada. Wystąpiło 12 członków naszej grupy. Zostaliśmy zaproszeni do Sarajewa po kilkakrotnych koncertach u sióstr karmelitanek w Mariji Bistricy zapoczątkowanych w 2016 r. Po koncercie w tym mieście w 2022 r. śpiewaliśmy pieśni adwentowe i kolędy w ich kaplicy. Kilka sióstr z Mariji Bistricy przeniósł się do Sarajewa i stąd zaproszenie dla nas..

W sobotę, w kościele klasztorным karmelitanek bosych w Sarajewie, braлиśmy udział we mszy, a po mszy odbył się nasz koncert polskich i chorwackich pieśni maryjnych. Siostry bardzo serdecznie nas przyjęły, opowiadały o swoim życiu przed wstąpieniem do zakonu i w klasztorze. Były bardzo wdzięczne za nasze dary i pomoc finansową, bo żyją niezwykle skromnie. Prosiły, aby każdy z nas opowiedział o swoim życiu.

Dla nas i dla sióstr było to specjalne przeżycie, gdyż one mają niewielki kontakt ze światem zewnętrznym. Tego samego dnia zwiedziliśmy wiele sławnych zabytków w Sarajewie pod

fachowym przewodnictwem Luciji Sabolić, żony chorwackiego ambasadora w Bośni i Hercegowinie. W niedzielę wyjechaliśmy do Mostaru. Zaśpiewaliśmy kilka polskich piosenek ludowych na sławnym Starym Moście. Była piękna pogoda, dużo turystów, którzy słuchali naszego śpiewu i fotografowali się z nami. Następnie zwiedziliśmy starą dzielnicę Mostaru i wieczorem udaliśmy się do Medjugorja. Tam niestety była deszczowa pogoda, a w związku z tym i mało turystów. Zwiedziliśmy miasto, a przed figurą Matki Bożej Królowej Pokoju śpiewaliśmy a cappella mariańskie pieśni i *Barkę*.

Nastupi „Wisła” u Sarajevu, Mostaru i Međugorju

„Wisła” je 15. studenoga 2024. otputovala u BiH autobusom i boravila je u Sarajevu, Mostaru i Međugorju do 18. studenoga 2024. Nastupilo je 12 članova vokalne grupe „Wisła”. „Wisła” je sudjelovala i pjevala 16. studenoga na misi u samostanskoj crkvi, a nakon mise održan je koncert poljskih i hrvatskih marjanskih pjesama.

Nakon duge suradnje s Karmelom Majke Božje Bistričke, gdje je „Wisła” od 2016. g. više puta pjevala u samostanu, 2022. godine pjevali smo adventske i božićne pjesme u njihovoj kapelici nakon koncerta na Trgu u Mariji Bistrici. Nekoliko sestara otišlo je iz samostana u Mariji Bistrici u samostan u Sarajevu pa su pozvale „Wislu” da održi koncert marjanskih pjesama u njihovoj crkvi.

Nakon koncerta sestre su nas jako srdačno primile, bile su jako zahvalne za darove koje smo im donijeli i za financijski prilog jer žive jako skromno. Pričale su o svom životu prije ređenja i u samostanu te su tražile da svatko od nas ispriča svoj životni put. Bio je to jako posebni doživljaj za sve članove naše vokalne grupe i za sestre koje žive u jako strogoj klauzuri.

Istog dana posjetili smo vrlo vrijedne povijesne sarajevske spomenike kulture uz stručno vodstvo gospođe Lucije Sabolić, supruge veleposlanika Republike Hrvatske u BiH. U nedjelju 17. studenoga „Wisla” je otputovala u Mostar. Nastupila je s nekoliko poljskih pjesama na slavnom Starom mostu. Zbog nedjelje i lijepog vremena bila je velika gužva na mostu, bilo je mnogo turista koji su rado slušali naše pjesme i fotografirali se s članovima vokalne grupe. Posjetili smo stari dio grada i navečer otputovali u Međugorje. Tamo je nažalost padala kiša, pa je turista bilo malo. Najprije je „Wisla” razgledala grad, a nakon toga pjevala poljske marjanske i narodne pjesme ispred kipa Kraljice mira. Pjevali smo *a cappella*. ■

Janina Wojtyna-Welle

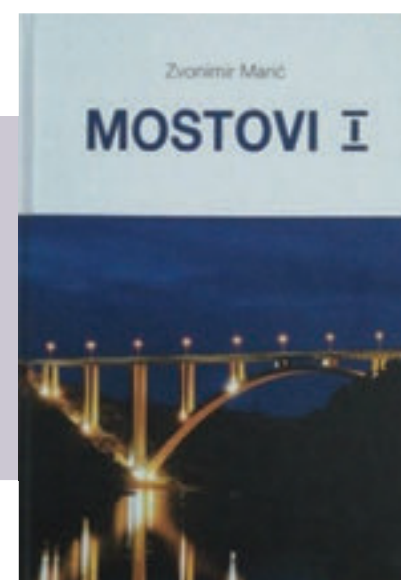
In Memoriam: Zvonimir Marić

Dana 23.11.2024. umro je u Zagrebu prof. dr. sc. Zvonimir Marić, veliki prijatelj Poljske i Poljaka, dugogodišnji član naše Udruge. Dolazio je često, sve do ove jeseni, na naše susrete, osobito te s područja kulture. Dobro je govorio poljski jezik i još druga četiri jezika.

Rođen je 1. travnja 1944. u Posušju (BiH). Studirao je građevinarstvo i doktorirao na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Bio je priznati stručnjak za betonske mostove i vijadukte.

Od 1975. do 1976. godine usavršavao se na Građevinskom fakultetu u Budimpešti. Kao profesor predavao je na Građevinskom fakultetu u Osijeku. Krajem devedesetih godina obnašao je dužnost konzula Republike Hrvatske u mađarskom gradu Pečuhu. Kao istaknuti znanstvenik napisao je mnogo knjiga i primio brojne nagrade.

Ispraćaj prof. dr. sc. Zvonimira Marića održan je 2. prosinca 2024.g. na krematoriju zagrebačkog groblja Mirogoj. Nedostajat će nam Njegov blagi osmijeh i sadržajni razgovori na različite teme. ■

KOPERNIK

POLSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE POLJSKA KULTURNA UDRUGA

Polskie Towarzystwo Kulturalne „Mikołaj Kopernik” w Zagrzebiu;

Poljska kulturna udruga „Mikołaj Kopernik” u Zagrebu

10000 Zagreb, Savska 34/36, Hrvatska

Tel: 00385 1/ 49 21 919

e-mail: kopernik@kopernik.hr

Strona internetowa: www.kopernik.hr

Profil na Facebooku: <https://www.facebook.com/ptkkopernik>

Redakcja/Uredništvo:

Urednica/Redaktor naczelna: Małgorzata Vračić

Członkowie redakcji/ Članovi uredništva: Damir Agičić,

Magdalena Najbar-Agičić, Arkadiusz Niziński, Marek Stanojević,

Jolanta Sychowska-Kavedžija, Beata Winnicka-Božanović,

Janina Wojtyna-Welle, Ewa Zrno

Dystrybucja/Distribucija: Poljska kulturna udruga „Mikołaj Kopernik” u Zagrebu

Nakład/Naklada: 150 primjeraka

Druk/Tisak: Banian ITC, Zagreb

Skład/Grafička oprema: Ibis grafika, Zagreb

Kwartalnik jest wydawany przy finansowym poparciu Rady do spraw Mniejszości Narodowych Republiki Chorwackiej oraz Stowarzyszenia Wspólnota Polska ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Kwartalnik se izdaje uz finansijsku pomoć Savjeta za nacionalne manjine RH te Udruženja Wspólnota Polska iz Ureda Ministarstva vanjskih poslova.

U broju su korišteni materijali koje su poslali članovi PKU „Mikołaj Kopernik”. Korištene fotografije i grafike su javno vlasništvo ili pripadaju PKU „Mikołaj Kopernik”, čine privatnu zbirku i ne podliježu autorskoj zaštiti. Slike koje se odnose na pojedine događaje korištene su u skladu s dogovorom s vlasnicima slika u skladu s autorskim pravom.

Informacja o zadaniu publicznym:

PROJEKT FINANSOWANY PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ W KONKURSIE „POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ 2024 – MEDIA I STRUKTURY”.

PROJEKT FINANCIRAN OD STRANE MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA REPUBLIKE POLJSKE U NATJEČAJU „POLONIJA I POLJACI U INOZEMSTVU 2024 – MEDIJI I STRUKTURE”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Publikacija izražava isključivo stavove autora/autorica i ne može se poistovjetiti sa službenim stavom Ministarstva vanjskih poslova.

Ovaj bilten izrađen je uz finansijsku podršku Savjeta za nacionalne manjine. Sadržaj ovog biltena u isključivoj je odgovornosti Poljske Kulturne Udruge „Mikołaj Kopernik” i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Savjeta za nacionalne manjine.

POLSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE
POLJSKA KULTURNA UDRUGA

**SAVJET ZA
NACIONALNE
MANJINE**

**Ministerstwo
Spraw Zagranicznych**

**STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”**

<http://www.wspolnotapolska.org.pl>

Matylda Górka podczas występu na chorwackim finle WOŚP.

